[Nyní se nacházíte v metodické části **Univerzální metodika pro Standard Handicap Friendly**]

3. Fond a služby

- Knihovna vhodnou formou zveřejňuje informace o všech svých službách pro osoby se specifickými potřebami.
- Uživatelé se specifickými potřebami musí být informováni o tom, že v případě potřeby mohou požadovat služby knihovníka-asistenta při vyhledávání literatury, při obsluze technických zařízení i při využívání dalších služeb.

3.1 Speciální fond pro cílovou skupinu

(3.1) Knihovna vytváří speciální fond pro osoby se specifickými potřebami.

- Při akvizici musí knihovna zajišťovat dokumenty v různých alternativních formátech (knihy, audiokazety, DVD), čímž se zvýší jejich dostupnost pro různé skupiny uživatelů.
- Všechny dokumenty patřící do specializovaného fondu pro osoby se specifickými potřebami musí být pravidelně kontrolovány, aby bylo zajištěno, že je uživatelé obdrží v dobrém (použitelném) stavu.
- Pokud jsou v knihovně prezenční dokumenty, je nutné pamatovat na jejich zpřístupnění osobám se specifickými potřebami.
- Pokud knihovna buduje fond pro osoby se specifickými potřebami, musí být dokumenty v tomto fondu označeny způsobem srozumitelným pro cílovou skupinu. Je vhodné označit také regály nebo police, kde se dokumenty určené pro cílovou skupinu uživatelů se specifickými potřebami nacházejí, obzvláště jedná-li se o dokumenty ve volném výběru.
- Knihovna může vytvářet cirkulační fond vhodných dokumentů pro své pobočky nebo další spolupracující knihovny, případně pravidelně doručovat dokumenty do organizací či zařízení, která pracují s osobami se specifickými potřebami.
- Kromě dokumentů může knihovna půjčovat také zařízení nutné k jejich využívání, např. radiomagnetofony s mp3 přehrávačem[1)], lupy, čtečky elektronických knih aj.
- Knihovna dbá na vhodnou katalogizační strategii, která napomáhá dostupnosti dokumentů pro osoby se specifickými potřebami.

Jak na to:

Důležité je správně uvádět kódované údaje a cíleně se zaměřit na informace o nosičích, formátech a formách dokumentů v polích pevné délky (např. 007, 008), které umožní vyhledávání podle požadovaného údaje.

Jsou-li k tištěným či dalším dokumentům k dispozici odkazy na dostupné online zdroje, měly by být cíleně uváděny v katalogizačních záznamech (např. online

verze tištěných časopisů, online verze tištěných knih, digitalizované dokumenty, lze také zařazovat do katalogu záznamy o webových portálech nebo dalších elektronických zdrojích).

Pokud knihovna využívá online elektronické knihy (jako je např. EBSCO E-Boooks, Ebrary, Gale Virtual Refernce Library aj.) nebo jiné typy elektronických zdrojů, je vhodné importovat záznamy do katalogu knihovny nebo je zařadit do vyhledávání prostřednictvím discovery systémů.

3.2 Literatura zaměřená na problematiku cílové skupiny

(3.2) Knihovna nabízí literaturu věnovanou problematice různých postižení a znevýhodnění pro rodiče, osoby pečující a většinovou populaci.

- Pokud se nejedná o úzce specializovanou knihovnu, musí být specifickým doplňkem fondu publikace o problematice osob se specifickými potřebami pro veřejnost a rodiče. Pokud knihovna nemá možnost pořídit takové dokumenty, musí doporučit jiné knihovny nebo odkázat na vhodné tematické internetové stránky, webové portály či jiné druhy dokumentů.

Jak na to:

Uživatelé se specifickými potřebami by měli ve fondu knihovny najít nejen odborné dokumenty týkající se jejich potřeb či nemocí, které s jejich postižením souvisejí, ale také odborné dokumenty např. z oblasti psychologie, které mohou být pro tyto uživatele návodem, jak s danými specifickými potřebami žít. V knihovním fondu by neměla chybět ani prozaická díla o životě a osudech lidí se specifickými potřebami. Zdrojem informací o problematice postižení jsou, kromě odborných a populárně naučných publikací, také webové portály, dokumentární filmy, rozhlasové pořady apod. (mnohdy dostupné např. na stránkách televizí nebo rozhlasu; lze na ně odkázat nebo je vložit na webové stránky knihovny).

- Knihovna musí své zaměstnance průběžně informovat o nových informačních zdrojích k problematice služeb osobám se specifickými potřebami (web, občasník).

3.3 Elektronické a dálkové služby

(3.3) Knihovna využívá všech prostředků vzdálené komunikace, nabízí dálkové služby

a ve svých prostorách umožňuje Wi-Fi připojení.

- Knihovna by měla podle možností nabízet co nejvíce způsobů pro přístup ke službám a pro komunikaci s uživateli, včetně poštovních služeb. Kromě e-mailové komunikace je vhodné ICQ, Skype apod., doporučit lze také komunikaci prostřednictvím sociálních sítí. Komunikace musí probíhat – v závislosti na zvoleném komunikačním prostředku – pravidelně a bez větších prodlev.
- Důraz by měl být kladen na vzdálený přístup ke službám knihovny (online katalog, rezervace, prodlužování výpůjček atd.). Doporučuje se, aby na stránkách online katalogu byl uveden odkaz do Souborného katalogu ČR či dalších relevantních souborných katalogů.
- Prostředky pro komunikaci a elektronické dálkové služby musí být možné využívat nezávisle na použité platformě nebo technickém zařízení.

Jak na to:

Vyzkoušejte, jestli je služby katalogu možné využívat i při zpomaleném připojení, nebo pokud čtenář používá jiný prohlížeč než knihovník (např. Firefox, Opera apod.), jestli je možné služby využívat i na tabletu nebo mobilním telefonu. Nedoporučuje se používat řešení, které vyžaduje instalaci speciálního softwaru apod.

- Knihovna musí ve svých prostorách poskytovat Wi-Fi připojení, ke kterému se lze bez potíží připojit. To je důležité zejména proto, že uživatelé mohou pro práci a vyhledávání informací používat i v prostorách knihovny svůj počítač s vlastními programy (včetně např. speciálních programů pro zrakově postižené) a s takovým nastavením, na které jsou zvyklí.

3.4 Doručování výpůjček

(3.4) Knihovna poskytuje službu doručování výpůjček do domu.

- Doporučeným intervalem pro doručování dokumentů je cca 1 měsíc. Z praxe (i zahraniční) vyplývá, že tento interval je obvykle únosný jak pro čtenáře, tak i pro knihovnu.

Jak na to:

Donáškovou službu je možné zajistit ve spolupráci s úřadem práce, dobrovolnickými organizacemi, komunitními centry, studenty sociálních oborů apod.

1)

Tuto službu nabízí proti smlouvě např. Krajská knihovna v Karlových Varech.

From:
https://prirucka.osvobozena-knihovna.cz/ - **Metodické příručky pro knihovny**

Permanent link:
https://prirucka.osvobozena-knihovna.cz/hf/univerzalni/fond_sluzby

Last update: **2020/09/26 16:59**